

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/19/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6823200059
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Bebčák
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:6823200059.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Bebčáka, členiek senátu JUDr. Martiny Nemravovej a JUDr. Miroslavy Korbašovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom ako matka, toho času bytom ako otec, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa rodičov: matky C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXX, D., toho času bytom E. XX/X, B. F. XX XXX, B. D., právne zastúpenej Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom so sídlom v D., G. XXX/XX, a otca H. I. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXXX/X, D., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Erika Simanová, s.r.o., so sídlom K. XXXX/X, D., v konaní o vzájomných návrhoch rodičov na úpravu práv a povinností rodičov k maloleťmu dieťaťu a o návrhu matky na udelenie súhlasu súdu k vystaňovaniu maloleťého dieťaťa do cudziny, o odvolaní otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. RA-4P/1/2023-276 zo dňa 26. októbra 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. RA-4P/1/2023-276 zo dňa 26. októbra 2023 v napadnutých výrokoch I., III., IV., V., VI., VII., VIII. a IX. p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaniami napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že: I. Maloletá A. B., nar. XX.XX.XXXX sa zveruje od osobnej starostlivosti matky. II. Obidvaja rodičia budú maloleťé dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. III. Otec je povinný prispievať na výživu maloletej A. B., nar. XX.XX.XXXX sumou 150,- eur mesačne, vždy do posledného dňa kalendárneho mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, na ktorý sa výživné poskytuje k rukám matky maloleťého dieťaťa, počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia. IV. Styk otca s maloletou A. B., nar. XX.XX.XXXX sa neupravuje. V. Súd udeľuje matke súhlas za otca maloleťého dieťaťa na vystaňovanie maloletej A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXX, XXX XX D., do Poľskej republiky. VI. Vzájomný návrh otca na zverenie maloletej A. B., nar. XX.XX.XXXX do jeho osobnej starostlivosti, zamietá. VII. Zrušuje uznesenie Okresného súdu Revúca, sp. zn. 4P/1/2023 zo dňa 23.02.2023 o nariadení neodkladného opatrenia. VIII. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. IX. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení okresný súd poukázal na návrh matky, ktorým sa domáhala zverenia maloletej A. B., nar. XX.XX.XXXX, do svojej osobnej starostlivosti s tým, že otec maloletej bude povinný prispievať na výživu maloletej sumou 150,- eur mesačne, vždy do 25. dňa v mesiaci vopred k jej rukám, počnúc dňom podania návrhu na súd. Styk otca s maloletou dcérou upraviť nežiadala. Zároveň sa domáhala, aby jej súd udelil za otca maloletej súhlas na podanie žiadosti na príslušnom správnom orgáne o povolenie na vystaňovanie maloletej A. do Poľskej republiky. Návrh zdôvodnila tým, že maloletá A. pochádza z jej vzťahu s I. B.. S otcom maloletej matka už dlhšiu dobu nezdíeľa spoločnú domácnosť. Matka maloletej

v súčasnosti žije v Poľskej republike, v meste B. F., kde býva, pracovala a kde plánuje svoje budúce žitie. Otec maloletej je profesionálnym vojakom so zaradením do služby v meste D.. Maloletá A. býva na adrese D. XXX, XXX XX D., u svojej starej matky, matky navrhovateľky E. D.. S maloletou sa matka styka podľa potreby, v poslednom období, keď stratila prácu v Poľskej republike, kde naposledy pracovala, to bolo častejšie, a to každý, resp. každý druhý kalendárny mesiac aspoň na 1 až 2 týždne. Matka dlhšiu dobu žije a pracuje v Poľskej republike, kde žije v 2-izbovom byte, ktorý má v prenájme spoločne so svojím partnerom L. M.. Maloletá s ňou ako matkou vychádza veľmi dobre, veľmi dobre pozná aj prostredie Poľskej republiky, konkrétne mesta B. F., nakoľko toto mesto už navštívila a pravidelne navštevuje, a to najmä cez školské prázdniny. Na tomto mieste sa maloletej páči a sama sa vyjadrila, že chce tam bývať aj spolu so svojou matkou, taktiež sa teší aj na svojho nového súrodenca. Maloletá má v jej domácnosti riadne zariadenú a vybavenú detskú izbu. Z potvrdenia Základnej školy v meste B. F., ktoré pripojila k návrhu, vyplýva, že toto školské zariadenie je ochotné kedykoľvek prijať maloletú do vyučovacieho procesu. V prípade prijatia maloletej do Základnej školy v Poľskej republike maloletá získava automaticky priamo zo zákona štátom garantované poistenie. Matka si uvedomuje, že mesto B. F. A. Poľskej republike sa od mesta D., kde býva otec maloletej, nachádza cca 300 km, avšak v prípade realizácie styku otca s maloletou je ochotná spolupodieľať sa na cestovných nákladoch vzniknutých otcovi v súvislosti s realizáciou styku s maloletou, prípadne je ochotná vozovať maloletú určitú časť cesty smerom k otcovi maloletej v prípade realizácie stykov s maloletou. Čo sa týka výšky výživného, toto navrhuje ponechať v sume, ktorú otec doposiaľ dlhodobo na maloletú posielal, a to vo výške 150,- eur mesačne.

3. Otec vo svojom písomnom vyjadrení k návrhu matky uviedol, že s týmto návrhom nesúhlasí, navrhol, aby súd maloletú A. B., nar. XX.XX.XXXX, zveril do jeho osobnej starostlivosti a matku zaviazal na platenie výživného podľa jej možností a schopností od 20.02.2023. Styk matky s dcérou nenavrhol upraviť. Zároveň navrhol, aby súd súhlas matke k vystaňovaniu maloletej do cudziny neudelil. V záujme maloletej nie je vystaňovanie do cudziny. V tomto smere ide len o záujem matky a nie dieťaťa. Matka odišla od dcéry bez vážnych dôvodov a v cudzine dlhodobo zotrúva, hoci nikde nepracuje. Nevzala do úvahy potrebu dieťaťa vyrastať a vyvíjať sa v prítomnosti matky. Matka nemá stabilné bývanie a s ubytovaním je odkázaná na súhlas svojho partnera. Nemá žiadny príjem a pravdepodobne sa v otázke živobytia spolieha na výživné od otca. Otázne sú okolnosti skončenia jej pracovného pomeru, ako aj jej účasť na sociálnom poistení v cudzine, keď nikde nepracuje. Preto otec navrhuje súhlas na vystaňovanie neudeliť.

4. Okresný súd po vykonanom dokazovaní vyhovel návrhu matky a upravil práva a povinnosti rodičov k maloletej A. B.. Bolo preukázané, že maloletá A. pochádza zo vzťahu matky C. D. a otca H. I. B.. Bolo preukázané i to, že rodičia maloletej nikdy nežili v spoločnej domácnosti a spoločnú starostlivosť o maloletú nezabezpečovali. Starostlivosť o maloletú A. od jej narodenia zabezpečovala matka pomocou svojich rodičov, s ktorými spolu s maloletou spoiatku žila v spoločnej domácnosti na adrese svojho trvalého bydliska v D.. Neskôr starostlivosť o maloletú A. matka zabezpečovala pomocou svojej matky, pani E. D., nakoľko matka časom odchádzala za prácou do zahraničia, najskôr do Holandska, neskôr do Poľskej republiky, kde sa spolu so svojím súčasným partnerom p. L. M., štátnym občanom Poľskej republiky, za ostatné obdobie usadili a kde žijú aj v súčasnosti. Faktickú starostlivosť o maloletú A. s vedomím a súhlasom obidvoch rodičov až do 17.02.2023, kedy otec maloletú A. preniesol do miesta svojho bydliska do D. a prevzal ju do svojej starostlivosti, tak zabezpečovala stará matka maloletej z matkinej strany. O dočasnom zverení maloletej A. do osobnej starostlivosti otca bolo rozhodnuté neodkladným opatrením nariadeným na pojednávaní dňa 23.02.2023, s ktorým rozhodnutím súhlasila aj matka plne si uvedomujúc situáciu v domácnosti svojej matky a starej matky maloletého dieťaťa, kde ideálne podmienky pre ďalší zdravý vývoj maloletej A. už neboli. Bolo preukázané, že otec sanoval akútnu nepriaznivú situáciu maloletého dieťaťa v domácnosti starej matky, kde sa maloletá viac zdržiavať odmietala, keďže matka bez súhlasu otca maloletej sama nedokázala maloletú A. už skôr presťahovať do Poľskej republiky. Nebolo sporné ani to, že otec predtým, ako maloletú A. prevzal do svojej osobnej starostlivosti, s ňou dlhodobo udržiaval pravidelný styk, a to každý druhý víkend v mesiaci od piatku do nedele, kedy si maloletú na styk z domácnosti starej matky v mieste jej bydliska vždy prebral a po ukončení styku maloletú odovzdal späť starej matke. Nebolo sporné ani to, že matka počas svojho pobytu v zahraničí bola a naďalej je s dcérou v pravidelnom telefonickom a aj osobnom kontakte. Matka maloletú podľa možností pravidelne navštevovala, častejšie v poslednom období po tom, čo stratila prácu a otehotnela so svojím súčasným partnerom.

5. Keďže rodičia neboli schopní dohodnúť sa na výkone rodičovských práv a povinností ani na poslednom pojednávaní, mal okresný súd preukázaný dôvod na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu. Pri rozhodovaní o tom, ktorému z rodičov maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, zohľadnil najlepší záujem maloletého dieťaťa, jeho vek, citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, rešpektujúc i opakovane vyslovený názor maloletého dieťaťa. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že každý z rodičov má v mieste svojho bydliska, vo svojej domácnosti, vytvorené vhodné podmienky pre riadnu výchovu a starostlivosť o maloletú A. s ohľadom na jej ďalší psychický, fyzický a sociálny vývin. Bolo preukázané, že materiálne zabezpečenie na strane otca je na vyššej úrovni ako na strane matky, na strane druhej podmienky u matky na výchovu a starostlivosť o maloletú v mieste jej bydliska na území Poľskej republiky sú postačujúce a zodpovedajú bežnému populačnému priemeru. Ani vykonaným šetrením v mieste bydliska matky neboli v súvislosti s jej bytovými pomermi zistené žiadne nedostatky. Matka tiež predložila nájomnú zmluvu uzavretú na neurčitý čas, potvrdenia o svojom príjme na území Poľskej republiky, či pracovnú zmluvu svojho súčasného partnera, z ktorých vyplynulo, že matka je v súčasnosti na rodičovskej dovolenke a mesačne poberá dávky na maloletú I. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorá pochádza zo vzťahu s jej súčasným partnerom L. M.. Bolo preukázané, že partner matky je zamestnaný, má pravidelný príjem aj z ďalšej práce, pričom ako rodina majú vybudované stabilné zázemie v jeho rodnom meste, kde žije aj jeho najbližšia rodina, obidvaja rodičia, ktorí matke so starostlivosťou o maloletú vnučku dennodenne pomáhajú, a kde maloletá A. môže navštevovať aj miestnu základnú školu. Práve viacjazyčné prostredie, či spoznávanie iných kultúr môže maloletej otvoriť viacero možností do jej ďalšieho života.

6. Aj napriek značnému času (8 mesiacov) strávenému v domácnosti a starostlivosti otca, maloletá A. zreteľne a bez akéhokoľvek zaváhania, či ostychu, opakovane na pojednávaní vyjadrila svoj názor a svoju vôľu žiť s matkou a jej priateľom v Poľskej republike. Počas výsluchov jednoznačne prezentovala vôľu vystáť sa do Poľska s vedomím, že v tejto krajine už niekoľkokrát bola, osobne spoznala prostredie, do ktorého sa má presťahovať, aj z toho dôvodu začala sama študovať poľský jazyk, v poľskom jazyku pozerá filmy a rozprávky, či komunikuje s kamarátmi, ktorých si v Poľsku počas pobytov u matky našla. Znalosť poľského jazyka zo strany maloletej bola overená prostredníctvom tlmočníka do poľského jazyka prítomného na pojednávaní dňa 23.02.2023. Maloletá bez akéhokoľvek zaváhania predniesla pred súdom aj svoju reálnu predstavu ohľadom styku s otcom, s ktorým chce byť ďalej v kontakte, či už cez sociálne siete, prípadne telefón, ale aj v osobnom kontakte počas prázdnin. Je zrejmé, že maloletá svoj prípadný odchod do zahraničia nevníma ako niečo negatívne, alebo zaťažujúce. Naopak z vyjadrení maloletej, či už v priebehu pojednávaní, alebo aj počas šetrení vykonaných kolíznym opatrovníkom, nemožno prehliadnuť, že v prítomnosti matky a v jej domácnosti v Poľskej republike sa maloletá cíti šťastná a spokojná a najväčšou ujmu pre ňu je absencia matkinej prítomnosti v jej živote. Je zrejmé, že maloletá vníma matku ako osobu vzťahovo najvýznamnejšiu, matka je pre A. osoba, ktorej sa môže zdôveriť so svojimi problémami, zdieľa s ňou svoje radosti, svedčia tomu aj hodiny, ktoré denne je schopná stráviť s matkou formou videohovorov. Maloletá má záujem byť súčasťou rodiny, ktorú tvorí matka spolu s jej partnerom a svojou nevlastnou sestrou I., z ktorej prítomnosti a spoločnosti sa maloletá A. teší. Na strane druhej v domácnosti otca sa maloletá podľa vlastných slov necíti svoja, je vystresovaná a o svojich problémoch nie je schopná hovoriť nielen s otcom, ale ani s jeho priateľkou. Ako sama uviedla, aj keď chce otcovi niečo povedať, nedokáže to, pretože v tej chvíli ako keby stratila hlas a nedokáže nič povedať.

7. Okresný súd preto s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa zveril maloletú A. do osobnej starostlivosti matky a súčasne matke udelil súhlas za otca maloletej na jej vystávanie do Poľskej republiky, keďže v danom prípade vystávanie maloletej A. do cudziny koreluje s jej prianím a vôľou žiť so svojou matkou, čo je aj v prospech jej ďalšieho zdravého psychického aj fyzického vývoja. Udelením súhlasu za otca na vystávanie maloletej sa docielil stav, kedy bude maloletá v dennom osobnom kontakte so svojou matkou, na ktorú je zjavne veľmi citovo naviazaná, čo, ako už bolo uvedené, bolo zistené opakovanými výsluchmi maloletej. Prípadné nerešpektovanie prejavenej vôle maloletého dieťaťa by naopak mohlo viesť až k jeho pocitu bezmocnosti z dôvodu sponchyňovania jeho autenticity, čo nepochybne nie je v jeho najlepšom záujme. Pobyt v zahraničí maloletej A. poskytne tiež nové možnosti, podnety, získa nových kamarátov, zdokonalí sa v cudzom jazyku. Existuje tiež reálny predpoklad, že matka zabezpečí maloletej v zahraničí vhodné podmienky pre jej ďalší zdravý psychický a fyzický vývin. Bolo totiž preukázané, že matka sa po zrelej úvahe rozhodla dcéru presťahovať, usadiť sa na jednom

mieste, i keď zahraničí, avšak v prostredí, v ktorom má matka zázemie svojho partnera a otca jej ďalšieho maloletého dieťaťa a jeho rodiny, a prostredie, s ktorým je dlhodobo oboznámená aj maloletá A.. Podľa okresného súdu má maloletá za ostatné obdobie s otcom vybudované dostatočne pevné vzťahy a je natoľko vyspelá, že sa kedykoľvek bude vedieť skontaktovať so svojim otcom cez sociálne siete, prípadne mobilný telefón aj sama. Okresný súd zdôraznil, že udržanie a rozvíjanie vzájomných vzťahov medzi rodičmi a deťmi je v prvom rade náročnou úlohou samotných rodičov a nie úlohou maloletých detí, preto ak má rodič o takýto rozvoj záujem, je jeho povinnosťou na rozvíjanie vzťahov dbať a robiť pre to všetko. V súčasnej dobe totiž nie je nič nezvyčajné, že maloleté deti sa vysťahujú spolu s rodičmi alebo jedným z rodičov do zahraničia, kde sa rodičia zdržiavajú najmä z pracovných dôvodov. Migrácia, najmä v krajinách Európskej únie, ktorej súčasťou je aj Poľská republika, je v súčasnej dobe už obvyklá záležitosť.

8. Podľa okresného súdu tak súhrn všetkých uvedených okolností a skutočností odôvodňuje záver, že vysťahovanie maloletej A. do Poľskej republiky je v jej najlepšom záujme. Možné obavy otca zo straty väzby s maloletou pre vzdialenosť bydlísk približne 320 km súd považuje za nedôvodné. Bolo preukázané, že matka v styku otcovi s dcérou nikdy nebránila, ani úlohu otca v živote maloletej nepopierala, naopak počas celej doby matka rešpektovala jeho rodičovské práva. Práve pre ochotu rodičov dohodnúť sa doteraz na osobnom styku s maloletou aj bez intervencie súdu, ochotu navzájom v tejto súvislosti komunikovať, tiež ochotu matky participovať na nákladoch pri realizácii styku otca s maloletou, ale aj ochotu a záujem samotnej maloletej A. kontaktovať otca prostredníctvom diaľkovej komunikácie, či s ním kedykoľvek telefonovať, nepovažoval okresný súd vzdialenosť bydlísk otca a dieťaťa za rozhodujúcu skutočnosť, ktorá by mala brániť udeleniu súhlasu na vycestovanie maloletej do cudziny. Z rovnakých dôvodov okresný súd nepristúpil ani k striktnej úprave styku otca s maloletou A. a túto ponechal na vzájomnú dohodu rodičov. V neposlednom rade rodičia styk otca s maloletou A. ani nežiadali upraviť. Keďže okresný súd vyhovel návrhu matky a maloletej A. zveril do jej osobnej starostlivosti, z rovnakých dôvodov vzájomný návrh otca na zverenie maloletej A. do jeho osobnej starostlivosti zamietol.

9. K vyživovacej povinnosti otca ako povinného rodiča okresný súd uviedol, že pre určenie výšky výživného sú vo všeobecnosti rozhodujúce odôvodnené výdavky a potreby maloletého dieťaťa na strane jednej a osobné a majetkové pomery určujúce možnosti a schopnosti povinného rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť na strane druhej. Otec svojou stabilnou prácou profesionálneho vojaka vykonávajúceho veliteľskú funkciu dosahuje za posledných 12 kalendárnych mesiacov priemerný pravidelný mesačný príjem v sume cca 2.150,- eur, z ktorého napriek značným výdavkom spojeným s bývaním (prevádzkové náklady na dom, splátka hypotéky a vedenie domácnosti dosahujú viac ako 50 % jeho príjmu) si otec je schopný stále riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť k svojej jedinej maloletej dcére aj vo výške 12% svojho príjmu, keďže nebolo sporné, že dcére platí tiež poisťné sporenie v sume 50,- eur a od narodenia maloletej doteraz pre maloleťu nakupoval oblečenie, obuv, školské pomôcky, výbavu pre záujmovú činnosť a prakticky všetko, čo maloletá v súvislosti s výchovou a rastom potrebovala. Na strane druhej okresný súd vychádzal zo základných výdavkov matky na dieťa primeraných jeho veku, ktoré si zatiaľ plní povinnú školskú dochádzku na prvom stupni, keďže maloleté dieťa je zdravé a okrem skoliózy chrbtice netrpí žiadnymi závažnými ochoreniami vyžadujúcimi pravidelnú návštevu odborných pracovísk. Okresný súd s odbornou starostlivosťou hodnotil aj účelnosť výdavkov vynakladaných obidvomi rodičmi zohľadňujúc skutočnosť, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov obidvoch rodičov tak nebral do úvahy výdavky rodičov, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť, pričom na strane ani jedného z rodičov takýto druh výdavkov nezistil. Pri určení výšky výživného okresný súd na strane otca zohľadnil vznik výrazne vyšších výdavkov spojených s prepravou otca za účelom realizácie jeho styku s maloletou s ohľadom na vzdialenosť ich vzájomných bydlísk, a vyživovaciu povinnosť otca k maloletej A. preto určil v zhode s návrhom matky v sume 150,- eur mesačne. Takto určená výška výživného podľa názoru súdu na strane jednej zodpovedá veku a bežným potrebám maloletého dieťaťa, na strane druhej umožní otcovi ďalej udržiavať a rozvíjať vzájomný vzťah s dcérou aj formou osobných stykov, na ktorých, ako už bolo uvedené, je ochotná participovať aj matka, keďže aj maloleté dieťa má právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Maloleté dieťa potrebuje nielen matku, ale aj otca, a tiež mužský, ale najmä otcovský vzor správania, preto je v najlepšom záujme aj maloletej A., aby jej vzťah a styk s otcom bol v danej situácii, kedy bol matke za otca súdom udelený súhlas na vysťahovanie maloletej do Poľskej republiky, aj takýmto spôsobom v jeho rozvoji a intenzite podporovaný a upevňovaný. V záujme každého dieťaťa je predovšetkým

to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Súd zároveň pripomína, že zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo aj jeho rodičov, odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výživnom.

10. Keďže trvanie nariadeného neodkladného opatrenia o dočasnom zverení maloletej A. do osobnej starostlivosti otca nebolo časovo obmedzené, okresný súd aj bez návrhu v rozhodnutí vo veci samej, ktorým návrhu matky vyhovel, zrušil uznesenie Okresného súdu Revúca sp. zn. 4P/1/2023 zo dňa 23.02.2023 o nariadení neodkladného opatrenia (§ 337 ods. 3 Civilného sporového poriadku v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku). O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, keďže účastníci konania si náhradu trov konania neuplatnili. Štát v zastúpení tunajším okresným súdom plnil povinnosť zabezpečiť všetkým účastníkom konania, v danom prípade otcovi a aj kolíznemu opatrovníkovi, rovnakú možnosť na uplatnenie svojich práv v jazyku, v ktorom sa konanie vedie. Trovy spojené s prekladmi písomností v súvislosti s vypracovaním dožiadania o vykonanie dôkazu, či prekladmi písomností predložených matkou v poľskom jazyku tiež s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa znáša štát. Z uvedeného dôvodu súd nepriznal štátu náhradu trov konania, ktoré platil, pretože štátu nevznikol na náhradu trov konania nárok.

11. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec cestou právnej zástupkyne z dôvodu, že súd prvej inštancie nedostatočným odôvodnením rozsudku porušil právo otca maloletej na spravodlivý proces, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci. Okresný súd nepostupoval pri odôvodnení rozsudku v zmysle ustanovenia S 220 ods. CSP, najmä nevysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty rodičov maloletej, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých konkrétnych dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil. Odôvodnenie sa javí ako nepresvedčivé, čím došlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces, pretože z odôvodnenia nevyplýva odpoveď na jeho argument, akým spôsobom zabezpečí matka osobnú starostlivosť o maloletú, ak nemá v zahraničí reálne vytvorené žiadne ekonomické zázemie a v plnej miere je odkázaná na výživu a bývanie u svojho partnera, ktorý nemá voči nej ani voči Viktorii žiadnu vyživovaciu povinnosť. U matky neexistuje reálny predpoklad, že dokáže pre dieťa spoľahlivo zabezpečiť jeho základné potreby, bývanie a výživu. Rozpor medzi skutkovými tvrdeniami matky (bývanie v nájomnom byte) a získanými dôkazmi (byt je v nájme rodičov jej partnera) okresný súd nevysvetlil a ani sa v odôvodnení nevysporiadal s námietkou otca, že nie je možné prihliadnuť na príjem jej partnera označovaný ako čierny, „z fušky“. Okresný súd sa nevysporiadal ani s rozpornými tvrdeniami matky uvedenými v návrhu a na prvom pojednávaní, kde matka uviedla, že platí výživné 145,00 eur mesačne, pričom podľa správy kolízneho opatrovníka výživné na dieťa neplatí, že má v nájme dvojizbový byt, kde má dieťa vlastnú izbu, pričom zo správy o prešetrení pomerov na mieste vyplýva, že ide o 2 izbový byt v nájme rodičov partnera s výmerou 57 m², ktorý obývajú 4 dospelí a 1 dieťa, pre maloletú A. by mal byť prichystaný stôl, ktorý ešte nie je v izbe, že partner matky realizuje rekonštrukciu rodinného domu, kde budú spoločne bývať, potom na pojednávaní sa zistí, že vlastne rekonštrukciu bude robiť otec partnera, ktorý ešte k domu nemá žiadne právo, ale bude ho mať. Z odôvodnenia rozsudku v kontexte s vyššie uvedeným nie je zrejmé, prečo súd takto rozhodol, teda prečo nedal odpoveď otcovi maloletej na jeho ďalší rozhodujúci argument, či súdom zistený názor maloletej, ktorý okresný súd považoval za rozhodujúci, vystihuje v konečnom dôsledku aj najlepší záujem dieťaťa, resp. či súdom zistený názor dieťaťa je možné bez ďalšieho stotožniť s najlepším záujmom dieťaťa, čím porušil právo otca na spravodlivý proces.

12. Podľa názoru otca maloletej rozhodnutie trpí skutkovými vadami z dôvodu nesprávne vytvoreného skutkového základu, ku ktorému dospel nesprávnym hodnotením dôkazov. Matka býva v cudzom byte iba na základe súhlasu oprávnených osôb z nájomného pomeru, a to rodičov jej partnera (nie manžela), ktorý je možné kedykoľvek odvolať, a v stiesnených pomeroch, matka počas pobytu dvoch rokov v Poľsku vedela preukázať trvanie dvoch pracovných pomerov, a to 2 x po 1 mesiaci a jednu krátkodobú sezónnu brigádu, vzdelanie má maximálne učňovské a nie je predpoklad jej príjmu vyššieho než minimálna mzda, partner matky, na ktorého zabezpečenie sa matka v celom rozsahu spolieha, predložil pracovnú zmluvu na dobu určitú len do 31.12.2023 s minimálnou mzdou, podľa tvrdenia matky mali by byť zaradení v poradovníku na byt s výmerou 120 m², o čom nepredložila žiadny dôkaz, podľa tvrdenia matky má zabezpečený príjem z rodičovského príspevku iba do dovŕšenia 1 roka dieťaťa, t. z. len do

8.3.2024, ďalej sa nevedela vyjadriť k svojmu možnému príjmu (záznam z nahrávania pojednávania 26.10.2023), matka za obdobie od nariadenia neodkladného opatrenia nepredložila dôkazy o zmene jej ekonomických pomerov, jedine jej pribudla vyživovacia povinnosť. Nesprávnym vyhodnotením dôkazov z hľadiska ich dôležitosti, ale aj z hľadiska ich pravdivosti, dospel súd k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávne a neúplne zistenému skutkovému stavu týkajúcemu sa podmienok na zabezpečenie starostlivosti o maloletú A. u matky v zahraničí. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal najmä z názoru maloletej A., ktorá sa mala spontánne opakovane aj s časovým odstupom vyjadriť, že chce žiť u matky v Poľsku, pričom matke sa zveruje so všetkým a u otca sa má dobre, ale nie je voči nemu taká bezprostredná ako voči matke. Povinnosťou súdu bolo názor dieťaťa vyhodnotiť predovšetkým z hľadiska jeho objektívnosti, pretože verbálny prejav dieťaťa nemusí poskytnúť objektívne informácie z hľadiska zisťovania najlepšieho záujmu dieťaťa. Ide o 10-ročné dievča, od ktorého matka odišla vo veku 2 rokov a ponechala ho v starostlivosti svojej matky, ktorá žila neusporiadaným rodinným životom, rozviedla sa a do domácnosti priviedla partnera alkoholika, ktorý sa k Viktórii správal zle. Matka za Viktóriou prichádzala a odchádzala, Viktória mala k dispozícii starú matku, otca každé dva týždne a starých rodičov z otcovej strany. Samozrejme jej matka chýba a je celkom možné, že si ju aj idealizuje. Je nutné uviesť, že u otca žije v kontinuálnej starostlivosti aktuálne 9 mesiacov, nikdy s otcom takto dlho spolu nežili. U otca má povinnosť chodiť do školy, robiť si úlohy, ráno vstávať. Otec ju v rámci starostlivosti tiež kontroluje. U matky v podstate nič nemusí, lebo tam trávi svoj voľný čas a matka nepracuje. Nemusí ráno vstávať ani ísť do školy. Prostredie u matky je radostné, má tam kamarátov a teraz aj malú sestru. Matka síce uvádza, že v Poľsku bude mať možnosť aj na záujmovú činnosť, dokonca aj v Katoviciach, len okresný súd nezisťoval, aké bude mať matka reálne možnosti jej všetko zabezpečiť, keď len do marca 2024 má príjem z rodičovských dávok a bude fakticky odkázaná len na výživné od povinného otca. Otec s dcérou nehovoril o predmetnej právnej veci z obavy, aby ju nezraňoval a nestresoval, lebo sa ešte vždy adaptuje na nové prostredie. Vyriešili spolu aj basketbalový krúžok, na ktorý prestala chodiť, a otcovi sa zverila, že jej nevádi šport, ale nevládni tréneri. Ich vzájomný vzťah sa ďalej vyvíja, pričom otec aj doteraz vytvoril všetky podmienky pre čo najširší styk maloletej s matkou, čo matka i dieťa potvrdili. Okresný súd mal názor dieťaťa vyhodnotiť objektívne a mal vziať do úvahy aj osobnosť dieťaťa a jeho vyzretosť, prípadne jeho citovú zraniteľnosť, čo z odôvodnenia rozsudku nevyplýva. Otec predniesol na pojednávaní otázku, aký vzorec správania preberie A. N. matky. Bude to život v provizóriu, bez vzdelania, príležitostné zárobky, nestabilný príjem, spoliehanie sa na štátne dávky v nezamestnanosti alebo rodičovské príspevky. Takýto vzorec správania má za následok možno pohodlnú prítomnosť, ale neistú budúcnosť. Otec chce dieťa pripraviť do života poskytnutím vzdelania a vybudovaním iného vzorca správania, výsledkom ktorého je zodpovedný prístup ku všetkému, čo začne robiť a tvoriť. Tieto skutočnosti okresný súd nevyhodnotil a bezvýhradne a bez toho, aby tento názor objektívne vyhodnotil z hľadiska osobnosti dieťaťa, jeho vyzretosti, citovej angažovanosti a citovej zraniteľnosti, akceptoval názor dieťaťa. Otec žiadal rozsudok napadnutý odvolaním zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

13. Proti rozsudku, a to proti výroku III., podala odvolanie tiež matka. Uviedla, že žiadala zaviazat' otca na úhradu výživného vo výške 150,- eur mesačne, počnúc dňom podania návrhu na súd. Okresný súd zaviazal otca na úhradu výživného až počnúc právoplatnosťou rozsudku, k čomu v odôvodnení neuviedol žiadnu vlastnú úvahu a bližšiu argumentáciu, čím sa jeho rozhodnutie javí ako nepreskúmateľné. Minimálne mal vo zvyšnej časti návrh zamietnuť, čo vo výroku absentuje. Je však potrebné objektívne uviesť, že odo dňa 17.02.2023 sa maloletá nachádzala v starostlivosti otca, avšak návrh na priznanie výživného na maloleté dieťa matka podávala ešte dňa 15.01.2023, teda sa okresný mal vysporiadať s rozhodnutím o výživnom od 15.01.2023. Výroky týkajúce sa úpravy vyživovacej povinnosti sú predbežne vykonateľné. Maloletá je zverená do starostlivosti matky, avšak nárok na výživné má až od právoplatnosti rozsudku napriek tomu, že výrok III. priamo nadväzoval na výrok I. Došlo tak k porušeniu práva matky na spravodlivý proces, keď v odôvodnení chýba akékoľvek právna úvaha, prečo okresný výživné určil až od dátumu právoplatnosti. Matka navrhla zmeniť výrok III. rozsudku a priznať výživné počnúc dňom vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie a zároveň ďalším doplňujúcim výrokom návrh v prevyšujúcej časti zamietnuť.

14. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje okrem výroku III. (vyživovacom výroku), ktorý napadla odvolaním aj matka, za vecne správny. Rozsudok súdu prvej inštancie práve naopak, na rozdiel od otca, považuje za riadne a vyčerpávajúco odôvodnený, ktorý sa vysporiadal s celou skutkovou situáciou, najmä však náležitým spôsobom zohľadnil názory maloletého dieťaťa, ktoré dvakrát pred sudkyňou prezentovalo pranie, že chce bývať pri svojej matke v Poľskej republike. Matka prvýkrát odišla od svojej dcéry za prácou do zahraničia, do Holandska až v roku 2018,

kedy malo dieťa 5 rokov, a nie 2 roky, ako to zavádzajúco tvrdí otec. Otec pozabudol uviesť, že sa k maloletej od jej narodenia vôbec nepriznával, ako otec dieťaťa bol zapísaný na matrike až dňa 6.3.2015, pričom A. sa narodila ešte koncom roku 2013. Do toho času otec neveril, že to je jeho dieťa, keďže čakal na testy DNA. Matka odišla do zahraničia, pretože bola donútená okolnosťami, keď z platu, ktorý vtedy mala, by s maloletou poriadne nevyžili, po čom sa v auguste 2019 vrátila domov. V Holandsku si našla partnera, s ktorým je doposiaľ, teda sa jedná o stabilného partnera, s ktorým má ďalšie maloleté dieťa. Matka v budúcnosti plánuje so svojim partnerom svadbu, pričom toho času si na ňu šetrila peniaze. Následne sa matka prisťahovala na Slovensko koncom septembra 2019, kde všetci, t. j. matka aj s maloletou A. bývali v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi. Dňa 14.02.2021 sa presťahovala matka so svojim partnerom do Poľskej republiky s tým, že si idú zarobiť na vlastné bývanie s dcérou, ako to je aj doposiaľ. Čo sa týka dvojizbového bytu, v ktorom bývajú spolu so svojim partnerom v Poľskej republike, tento je síce formálne napísaný na rodičov partnera matky, avšak rodičia partnera matky v tomto byte reálne nebývajú, čo ozrejmla aj v rámci svojich výsluchov na pojednávaniach v tejto veci. Matka k výhradám otca, že nepredložila dôkaz o tom, že sú v poradovníku na väčší trojizbový byt, v prílohe pripája Potvrdenie z Mestského úradu B. F. zo dňa 02.10.2023, že sú v poradovníku na väčší byt. Otec zavádzal, keď uviedol, že „kvôli dcére“ sa vzdal 9 - ročného vzťahu s partnerkou, avšak na poslednom pojednávaní v tejto veci ozrejmil, že je naďalej s uvedenou priateľkou. Matka od maloletej vie, že partnerka fakticky ani neopustila domácnosť otca a stále sa tam, aj keď len istý čas prechodne, zdržiavala a toho času sa tam zdržiava naďalej. Pritom sama partnerka otca sa viackrát mala vyjadriť, že ona v domácnosti otca maloletú nechce. Otec svoju dcéru dostatočne nepozná, keď uviedol, že maloletá poľský jazyk neovláda. Maloletá je vystresovaná v domácnosti svojho otca, necíti sa tam svoja a o svojich problémoch nie je schopná hovoriť nielen so svojim otcom ale ani s jeho priateľkou. So svojimi problémami sa obracia vždy na svoju matku. K tomuto napríklad matka uvádza, že v domácnosti otca sa maloletej A. stal incident, že dostala prvý krát menštruáciu a radšej sa s tým zdôverila iba matke a jej partnerovi ako svojmu otcovi, aj keď ju matka prosila, aby to povedala aspoň partnerke jej otca, keď už to nechce povedať otcovi, pričom jej odpoveď bola „nie“. Keby neboli večerné telefonáty maloletej s matkou, maloletá by asi chodila do školy nepripravená, pretože neustále sa stáva, že si robí úlohy s matkou po tichu a narýchlo cez videohovory, len aby otec nevedel, že si ich nespravila. Otec zneužil situáciu, keď návrh na súd podala v tejto veci ako prvá matka, na ktorý reagoval otec odobratím dieťaťa z toho času realizovanej faktickej starostlivosti starej matky o maloletú, mysliac si, že takýmto spôsobom doslova zmení maloletú na svoj vzor, keď ju zaťažil krúžkami, ktoré nechcela absolvovať. Jej názor ho vôbec nezaujíma, čoho výsledkom je aj jej opakovane slobodne vyjadrený názor, že s otcom nechce bývať. Navyše jej záľuby, ktorým sa chce zrejme maloletá venovať, napr. kone, sú zo strany otca podmieňované inými aktivitami, v tomto prípade basketbalovým krúžkom. Podstatné je, že maloletá má už 10 rokov a sama veľmi dobre vie, čo chce, vie vyjadriť svoj vlastný názor a matka vie, čo je pre ňu najlepšie a dokáže sa o ňu postarať. To, že matka býva v 2 - izbovom byte a otec v rodinnom dome, automaticky neznamena, že o A. sa matka nebude vedieť postarať. Ani to, že otec má absolvovanú vysokú školu, má titul, že ovláda anglický jazyk, neznamena nič oproti tomu, aby maloletá vyrastala v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, čo vhodnejšie vystihuje prostredie matky ako prostredie otca. Partner matky má s maloletou vybudované oveľa hlbšie citové väzby ako partnerka otca, ktorá si ani nepriala, aby maloletá bývala v spoločnej domácnosti otca. Za tých posledných 5 – 6 rokov, čo je matka spolu so svojim partnerom, tento s maloletou strávil viac času ako jej otec cez celý život. A. sama tvrdí, že ona nemá až taký dobrý vzťah s otcom ako s partnerom matky. Matka má záujem prihlásiť maloletú na jazdeckú školu, keďže má rada kone, taktiež ju chce prihlásiť na umeleckú školu. Dieťa v žiadnom prípade nestratí možnosť získania vzdelania či iných aktivít. Matke A. tvrdila, že chce žiť v Poľsku s ňou aj jej partnerom, ktorého považuje aj ako otca aj ako dobrého kamaráta, lenže sa to bojí povedať pred svojim otcom.

15. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky a vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom okresného súdu, javí sa, že predmetný rozsudok je v najlepšom záujme mal. dieťaťa ako aj v súlade s názorom mal. dieťaťa, a navrhol potvrdiť rozsudok ako vecne správny.

16. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že účastníci nežiadali vysloviť predbežnú vykonateľnosť rozsudku, a preto rozsudok nie je predbežne vykonateľný. Z návrhu vyplýva, že matka nežiadala určiť výživné od podania návrhu. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že v období, keď sa o maloletú starala stará matka, matka výživné na dieťa neplatila, otec pravidelne platil výživné po 150 eur mesačne na základe dohody rodičov a ku dňu 17.2.2023, kedy prevzal dieťa do osobnej starostlivosti, nedlhoval na výživnom nič. Nejestvuje žiadny dôvod, prečo by mal súd rozhodovať o výživnom od podania návrhu. Výrok o výživnom bezprostredne nadväzuje na výrok o zverení maloletej do osobnej starostlivosti a od

obsahu tohto výroku závisí. Okresný súd preto správne rozhodol, ak vyslovil splatnosť výživného počnúc právoplatnosťou rozsudku. Z dôvodu odvolania proti rozsudku podaného zo strany otca výrok o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti nie je právoplatný ani vykonateľný. Dieťa je v osobnej starostlivosti otca, ktorý sa o dieťa stará a zabezpečuje všetky jeho potreby v materiálnej aj v nemateriálnej sfére, predovšetkým maloletej poskytuje výživu, bývanie, ošatenie, starostlivosť o zdravie a zabezpečuje všetky jej potreby súvisiace so vzdelávaním, kultúrnym a športovým vyžitím dieťaťa.

17. K vyjadreniu matky maloletej otec uviedol, že popiera, že sa o dieťa nezaujímal od narodenia, pretože ihneď po jej narodení zabezpečil pre dieťa kočík a ďalšie potreby, v priebehu rastu dieťaťa nakupoval oblečenie a platil riadne a včas výživné v dohodnutej výške - tieto skutočnosti ani nie sú sporné. Nie je možné vytykať mu, že overil otcovstvo DNA testom. Za stavu, ak rodičia v čase počatia dieťaťa neboli manželmi a spolu nežili, bolo overenie otcovstva nutné aj z hľadiska práva dieťaťa mať istotu v tom, kto je jeho biologický otec. S dieťaťom sa otec pravidelne stýkal v dvojtýždňových intervaloch, ak nemohol pre štúdium alebo zamestnanie, styk realizovali starí rodičia a dieťa bolo pravidelne v kontakte aj so starými rodičmi zo strany otca. Dokazovaním vyšlo najavo, že otec maloletej prevzal do osobnej starostlivosti preto, lebo sa ocitla v nevyhovujúcom prostredí v starostlivosti u starej matky (alkohol a zlé vzťahy so spolu žijúcim druhom starej matky), čo matka dobre vedela, pričom sľubovala, že sa vráti z cudziny späť, čomu otec uveril. Zámer vysťahovať sa do cudziny pred otcom maloletej tajila, čo tiež vyšlo dokazovaním najavo. Matka výživné na dieťa počas starostlivosti starej matky neplatila. Otec v záujme pokoja dieťaťa umožnil matke realizáciu styku s dcérou nad rámec súdom určeného styku, a to počas školských prázdnin, kedy dieťa bolo u matky kontinuálne niekoľko dní, resp. týždňov. Naposledy matka navrhla otcovi styk s dcérou počas zimných prázdnin, otec jej dieťa odovzdal už 20.12.2023 pre skôr začaté prázdniny. Dňa 6.1.2024 matka SMS správou na otázku otca, kedy prinesie dieťa, odpovedala, že dieťa sa na Slovensko nevráti, lebo chce zostať u nej. Otec podal návrh na výkon neodkladného opatrenia, vec je vedená pod sp. zn. 5Em/1/2024. Otec trval na dôvodoch odvolania, kde poukázal na rozdiel medzi podmienkami otca a podmienkami matky, pričom si otec v plnej miere uvedomuje, že matka je pre dieťa v danom prípade hlavnou vzťahovou osobou, pričom s otcom má dieťa vytvorené pozitívne citové väzby. Aktuálne jej matka predviedla, že je možné otca oklamať a tiež je možné nenastúpiť po prázdninách do školy ani riadne ukončiť školský rok tam, kde začal. Evidentne už po vyhlásení rozsudku vo veci samej matka neoprávnené zadržanie dieťaťa v Poľsku vopred pripravila, lebo v novembri a v decembri 2023 nezaplatila výživné. Súčasne podala odvolanie proti III. výroku rozsudku, teda žiada platenie výživného po jeho vyhlásení. Ako vyplynulo z dokazovania, len do marca 2024 bude mať príjem z rodičovského príspevku na druhé dieťa, pred narodením ktorého nemala existujúci pracovný pomer. Dovtedy sa živila príležitostnou krátkodobou prácou. Je možné dospieť k záveru, že maloletá Viktória bude pre matku zdrojom príjmu, čo je jej hlavnou motiváciou. Z dôvodu podaného odvolania a pravdepodobnosti neskončenia veci do marca 2024, a teda nutnosti okamžitého príjmu pre matku, dcéru neoprávnené zdržiava v cudzine, na čom nemení nič ani fakt, že dieťa chce s ňou bývať. Dieťa by neutrpelo žiadnu ujmu, ak by žilo striedavo bez matky ako doteraz a aspoň by v pokoji dokončila 4. ročník ZŠ.

18. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k vyjadreniu otca k odvolaniu matky, vyjadrení k vyjadreniu otca uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom a plne rešpektuje názor maloletej.

19. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že odvolanie podali oprávnení účastníci konania (§ 7 CMP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 65 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP) potvrdil rozsudok okresného súdu, keďže dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení zákona o rodine, v odôvodnení sa vysporiadal s podstatnými okolnosťami prejednávaneho prípadu a s jeho závermi sa odvolací súd cez úpravu v ust. § 387 ods. 1, 2 CSP stotožnil.

20. Vzhľadom na konštatovanie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu a stotožnenie sa s dôvodmi uvedenými v jeho písomnom vyhotovení, krajský súd za aplikácie § 387 ods. 1, 2 CSP odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu. Z titulu aplikácie § 387 ods. 2 CSP v spojení s uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 350/09 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Cdo 170/2005 nie je pri potvrdení rozhodnutia okresného súdu potrebné, aby krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zopakoval tie závery napadnutého rozhodnutia okresného súdu, s ktorými sa stotožňuje, pretože odôvodnenia a rozhodnutia prvostupňového súdu a

odvolacieho súdu tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), a tým je postačujúce len odkázať cez § 387 ods. 2 CSP (do 30.06.2016 cez § 219 ods. 2 OSP) na odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí okresného súdu. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu dospel k záveru, že odvolanie otca ani odvolanie matky nemožno vyhodnotiť ako dôvodné.

21. Otec v podanom odvolaní namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku ohľadom vyhodnotenia otázky zabezpečenia starostlivosti matky o dcéru v zahraničí. Krajský súd k tejto námietke vo všeobecnosti uvádza, že odôvodnenie rozsudku je tou časťou rozsudku, ktorá je relevantná a významná z hľadiska presvedčivosti, logickej konzistentnosti a preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. Podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 119/03 je potrebné ust. § 157 ods. 2 OSP (aktuálne ust. § 220 ods. 2 CSP) vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie všeobecného súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Krajský súd je názoru, že okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol podstatné okolnosti týkajúce sa namietanej otázky starostlivosti matky o dcéru v zahraničí, vyporiadal sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a myšlienkový postup okresného súdu je z odôvodnenia napadnutého rozsudku dostatočne zrejmý. V tomto kontexte možno ako nedôvodnú hodnotiť námietku, že okresný súd sa nevyjadril k ekonomickému zázemiu matky v zahraničí. Okresný súd uviedol v odôvodnení vyjadrenie matky k jej ekonomickej situácii s tým, že pred nástupom na materskú dovolenku bola zamestnaná a následne pre pracovný úraz práceneschopná, nárok na materskú dávku je podmienený odpracovanou dobou, čo spĺňa, pretože do tejto doby sa započítava aj práceneschopnosť. Partner matky na pojednávaní uviedol svoje majetkové pomery, uviedol, že s matkou plánuje svadbu, uviedol, že majú kde bývať a poukázal na výšku svojho príjmu s tým, že pracuje na zmluvu a vykonáva tiež dodatočnú prácu podľa toho, ako má zákazky. Zároveň okresný súd poukázal na správu zo šetrenia pomerov v domácnosti matky na adrese v Poľskej republike, podľa ktorej rodina vedie samostatnú domácnosť, pričom má matka a jej rodina k dispozícii celý byt, keďže rodičia partnera matky sa na tejto adrese zdržiavajú skôr zriedkavo. Touto správou bolo tiež potvrdené, že matka poberá rodičovský príspevok, na ktorý má nárok počas jedného roka od narodenia maloletej I., a príspevok na jej výchovu vo výške 500 PLN mesačne.

22. Okresný súd zistenia ohľadom situácie matky v Poľskej republike následne zhrnul v odseku 21. odôvodnenia svojho rozsudku so záverom, ktorý vyslovil v odseku 40. odôvodnenia a v zmysle ktorého má každý z rodičov v mieste svojho bydliska vytvorené vhodné podmienky pre riadnu výchovu a starostlivosť o maloletú A.. Okresný súd sa v tomto odseku vyporiadal aj s porovnaním majetkovej situácie na strane otca a na strane matky, keď konštatoval, že síce materiálne zabezpečenie na strane otca je na vyššej úrovni, avšak aj podmienky u matky v Poľskej republike sú postačujúce a zodpovedajú bežnému populačnému priemeru, keď vykonaným šetrením v mieste bydliska matky neboli zistené žiadne nedostatky. Spôsobilosť matky zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú A. aj podľa názoru krajského súdu bola v konaní dostatočne preukázaná a neboli osvedčené žiadne skutočnosti, ktoré by mali odôvodňovať obavu vyslovenú otcom v podanom odvolaní. Matka sa v Poľskej republike so svojim partnerom zdržiava dlhodobo, pričom zo Správy zo šetrenia pomerov zo dňa 23.08.2023 (č.l. 206 spisu) vyplývajú dobré vzťahy matky nielen k jej partnerovi, ale aj vzájomné dobré vzťahy s rodičmi partnera, so záverom, že rodina urobila na probačného úradníka veľmi dobrý dojem a zdá sa, že sa jedná o milujúcu a navzájom sa podporujúcu rodinu. Námietku otca v podanom odvolaní v tom smere, že matka nebude spôsobilá zabezpečiť starostlivosť o maloletú, preto krajský súd nevyhodnotil ako dôvodnú. Rovnako v tomto smere neobstojí ani odvolacia námietka otca, že matka má bývať v 2-izbovom byte spolu s partnerom a jeho rodičmi. Ako už bolo krajským súdom uvedené, zo správy z prešetrenia pomerov vyplýva, že rodičia partnera sa v tomto byte zdržiavajú len zriedkavo a matka s partnerom tak majú k dispozícii celý byt, čo matka opakovane potvrdila aj vo vyjadrení k podanému odvolaniu otca zo dňa 14.12.2023 (č.l. 322 spisu), kde zároveň uviedla, že sú v poradovníku na väčší 3-izbový byt, k čomu pripojila potvrdenie z mestského úradu.

23. V ďalšej časti podaného odvolania otec namietal, že okresný súd nedal odpoveď na rozhodujúci argument, či zistený názor maloletej vystihuje v konečnom dôsledku najlepší záujem dieťaťa, so záverom, že otec z tohto dôvodu považuje rozhodnutie za nepreskúmateľné. Krajský súd vo vzťahu k tejto odvolacej námietke opätovne poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že okresný súd sa s otázkou najlepšieho záujmu maloletej dôsledne vysporiadal. Z konania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že okresný súd maloletú A. vypočul dvakrát, a to na pojednávaní dňa 23.02.2023 a na pojednávaní dňa 26.10.2023, pričom maloletá opakovane uvádzala, že chce bývať

pri matke. Je pritom zrejmé, že okresný súd sa neuspokojil len s vyjadrením maloletej A., ale sa zaoberal aj všetkými relevantnými okolnosťami, ktoré súvisia s jej prezentovanou vôľou vysťahovať sa do Poľska. Okresný súd v tomto smere zisťoval ďalšie okolnosti týkajúce sa života a pobytu maloletej A. A. B., čo sa týka jej školskej dochádzky, kamarátov, či znalosti poľského jazyka. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že maloletá hovorí po poľsky, pričom tlmočník prítomný na pojednávaní uviedol, že rozpráva veľmi dobre, čisto a prízvuk nie je ani rozoznateľný. Podľa vyjadrenia maloletej je dokonca v telefonickom kontakte s kamarátmi z Poľska. Na pojednávaní dňa 26.10.2023 maloletá A. ďalej uviedla, že v Poľsku má sestru, ktorú má rada. Pri výsluchoch maloletá A. definovala aj svoj vzťah k rodičom, keď jednoznačne a opakovane uvádzala, že chce byť s mamou, v Poľsku má viac kamarátov, ktorých uviedla aj menovite, rozumie si s partnerom matky. Ďalej uviedla, že je jej dobre aj v D., avšak najradšej by bola v Poľsku. Vo vzťahu k otcovi uviedla, že mu nevie povedať, čo skutočne cíti, otcovi nepovedala ani to, že chce ísť k mame; keď má nejaký problém, tak to hovorí mamine s tým, že keď je u otca, tak ako keby bola vystresovaná a necíti sa svoja, kdežto u mamy je pohode a vystresovaná nie je. Okresný súd na všetky tieto skutočnosti vecne správne poukázal v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku so záverom (odsek 43. odôvodnenia), že maloletá svoj prípadný odchod do zahraničia nevníma ako niečo negatívne alebo zaťažujúce a že v prítomnosti matky a v jej domácnosti v Poľsku sa cíti šťastná a spokojná a najväčšou ujmom pre ňu je absencia matkinej prítomnosti. Matku maloletá vníma ako osobu vzťahovo najvýznamnejšiu a má záujem byť súčasťou rodiny, ktorú tvorí matka s jej partnerom a s nevlastnou sestrou. Okresný súd tak vecne správne pri svojom rozhodovaní zohľadnil aj záujem maloletého dieťaťa. Je potrebné poukázať na skutočnosť, že v prípade maloletej A. sa jedná o dieťa vo veku 10 rokov, ktoré sa, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, je schopné vyjadriť ku všetkým relevantným otázkam týkajúcim sa vzťahov k rodičom a týkajúcim sa jej predstáv o ďalšom živote. Krajský súd v tomto smere poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci sp.zn. 7Cdo 205/2016, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že niet pochýb o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, s tým, že akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa, alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni rozumovej vyspelosti dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu. Obdobne sa najvyšší súd vyjadril v rozhodnutiach sp.zn. 5Cdo 47/2017 a sp.zn. 5Cdo 492/2015.

24. Ak otec v podanom odvolaní namietal, že vyslovený názor dieťaťa mal byť okresným súdom vyhodnotený objektívne, tak práve s poukazom na vyššie uvedené konštatovania a závery okresného súdu je krajský súd názoru, že okresný súd sa dôsledne zaoberal otázkou vyhodnotenia najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý hodnotil nielen v kontexte vysloveného želania maloletej A., ale v kontexte ďalších súvislostí týkajúcich sa jej života u matky v Poľskej republike. Okresný súd zohľadnil skutočnosť, že maloletá A. hovorí po poľsky, a teda nebude mať problém začleniť sa do poľskej spoločnosti, má v Poľsku kamarátov, s ktorými komunikovala aj počas svojho pobytu na Slovensku, a to telefonicky, stala sa súčasťou rodiny partnera matky v Poľskej republike, kedy z jej vyjadrení a z ďalších dôkazov, napríklad zo šetrenia pomerov v Poľskej republike, vyplýva, že vzťahy v tejto rodine sú bezproblémové a tak matka, ako aj maloletá A. boli ako súčasť rodiny akceptované nielen partnerom matky, ale aj jeho rodičmi. Len samotná, v konaní nespochybnená skutočnosť, že majetkové pomery na strane otca sú lepšie ako majetkové pomery na strane matky, predsa nemôže prevážiť vyššie uvedené argumenty. Je pritom potrebné krajským súdom zvýrazniť, že ani v starostlivosti otca neboli zistené žiadne nedostatky a maloletá Viktória sa podľa svojich vyjadrení aj v starostlivosti otca cítila komfortne a bezpečne a s otcom chce naďalej udržiavať pravidelný kontakt. Napriek uvedenému však prejavila jednoznačnú vôľu ďalej bývať u matky v Poľskej republike a krajský súd obdobne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že práve táto úprava je v najlepšom záujme maloletej A.. Nie je v tomto smere možné zhodnotiť ako relevantné hypotetické tvrdenie otca v podanom odvolaní o tom, že život maloletej A. v Poľsku bude životom v provizóriu, bez vzdelania, s nestabilným príjmom a so spoliehaním sa na štátne dávky v nezamestnanosti alebo rodičovské príspevky. Aktuálne z vykonaného dokazovania nie je možné predpokladať takýto vývoj, keď matka v Poľsku pred nástupom na materskú dovolenku bola riadne zamestnaná a rovnako je zamestnaný aj jej partner, ktorý si okrem toho privyrába ďalšími zákazkami. Ako v tomto smere konštatoval okresný súd, sociálna a majetková situácia rodiny matky v Poľskej republike sa nevyvíja bežnému populačnému priemeru. Odvolacie námietky otca preto nemôžu spochybniť vecne správne konštatovaný záver okresného súdu o najlepšom záujme maloletého dieťaťa v podobe jeho zverenia do starostlivosti matky v Poľskej republike.

25. Matka v podanom odvolaní napadla výrok III. rozsudku okresného súdu, ktorým bola otcovi uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej A. sumou 150 Eur mesačne od právoplatnosti rozhodnutia.

Matka namietala, že výživné na maloletú žiadala počnúc dňom podania návrhu na súd, pričom okresný súd svoje rozhodnutie v tejto časti, ktorým výživné priznal až od právoplatnosti rozhodnutia, neodôvodnil a zároveň vo výrokovej časti rozsudku absentuje výrok o zamietnutí návrhu matky vo zvyšnej časti. Krajský súd vo vzťahu k týmto odvolacím námietkam uvádza, že okresný súd sa otázkou výživného zaoberal v odseku 49. odôvodnenia svojho rozsudku. Okresný súd vo vzťahu k výživnému vyhodnotil odôvodnené výdavky a potreby maloletého dieťaťa a osobné a majetkové pomery a schopnosti povinného rodiča, pričom dospel k záveru o výške výživného 150 Eur mesačne, ktorá suma nebola odvolaním matky ani odvolaním otca spochybnená. Otec síce svoje odvolanie smeroval výslovne aj do výroku III. rozsudku okresného súdu, avšak v podanom odvolaní vo vzťahu k tomuto výroku žiadne odvolacie dôvody nezadefinoval a rozsudok o výživnom tak napadol len v kontexte ostatných výrokov rozsudku, ktoré odvolaním rovnako napadol a ktorými okresný súd maloletú A. zveril do starostlivosti matky a udelil jej súhlas za otca na vystaňovanie sa do cudziny, pričom zároveň vzájomný návrh otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti zamietol.

26. Vo vzťahu k odvolacím dôvodom matky ohľadom absencie výroku o zamietnutí jej návrhu na určenie vyživovacej povinnosti počnúc dňom podania návrhu poukazuje krajský súd na charakter konania o určenie výživného na maloleté dieťa. Toto konanie patrí v zmysle ust. § 111 CMP medzi konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, ktoré možno začať aj bez návrhu a v ktorom platí, že aj v prípade, ak sa konanie začalo na základe podaného návrhu, nie je súd viazaný tým, čoho sa navrhovateľ domáha. V zmysle ust. § 40 CMP môže v takýchto konaniach súd prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa účastníci domáhajú. V intenciách článku 5 CMP je tak v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, prelomená dispozičná zásada, čo sa v praxi v konaní o určení výživného prejavuje tým, že súd nie je vo veciach starostlivosti súdu o maloletých viazaný navrhovanou výškou výživného a rovnako nie je viazaný ani návrhom v časti určenia začiatku vzniku tejto povinnosti vo vzťahu k povinnému rodičovi. V takýchto konaniach preto výrok rozhodnutia nemusí súčasne obsahovať aj zamietavý výrok, ktorého sa podaným odvolaním domáha matka, keďže z výroku samotného rozhodnutia je zrejmé, že súd rozhodol odlišne od petitu, ktorý matka uviedla v návrhu na začatie konania. Táto zásada sa premieťa aj do odvolacieho konania, keďže v zmysle ust. § 65 CMP ani odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu. To, že súd v konaní o určení vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa môže prekročiť návrh, resp. že môže prisúdiť viac, než čoho sa účastníci domáhajú, znamená napríklad aj možnosť určiť výživné na maloleté dieťa v rozsahu vyššom, než akého výživného sa v podanom návrhu domáha navrhovateľ, alebo určiť povinnosť platiť výživné od iného ako navrhovaného dňa. V prejednávanom prípade tak odvolací súd dospel k záveru, že námietka matky o absencii výroku, ktorým by jej návrh na určenie výživného bol okresným súdom vo zvyšnej časti zamietnutý, nie je dôvodná.

27. Ako čiastočne dôvodnú však odvolací súd vyhodnotil odvoláciu námietku matky vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku okresného súdu, ktorým bolo výživné priznané počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu. Z podaného návrhu na začatie konania je zrejmé, že matka sa podaným návrhom domáhala uloženia povinnosti otcovi prispievať na výživu maloletej A. počnúc dňom podania návrhu. V odôvodnení rozsudku okresného súdu nie je daná výslovná odpoveď na otázku, prečo okresný súd výživné priznal až počnúc právoplatnosťou svojho rozhodnutia. Z obsahu spisového materiálu však vyplýva, že otec výživné na maloletú A. platil a na výživnom mu nevznikol žiaden dlh. Krajský súd v tomto smere poukazuje na obsah návrhu na začatie konania, kde samotná matka uviedla, že otec od 3 rokov veku maloletej A. pravidelne prispieva na jej výživu sumou 150 Eur mesačne. Rovnaká skutočnosť bola potvrdená v správe kolízneho opatrovníka (č.l. 109 spisu), podľa ktorej stará matka maloletej z matkinej strany uviedla, že otec maloletej zasiela na výživu maloletej k rukám starej matky sumu 150 Eur mesačne. Skutočnosť, že sumou 150 Eur mesačne na výživu maloletej od jej 3 rokov prispieva, potvrdil aj otec v písomnom vyjadrení k podanému návrhu (č.l. 127 spisu). Podľa Správy z prešetrenia pomerov u otca zo dňa 20.02.2023 (č.l. 135 spisu) otec uviedol, že si vyživovaciú povinnosť plní vo výške 150 Eur mesačne a okrem toho pre dieťa zakupuje školské potreby, ošatenie, obuv, uhrádza poplatky za tábory, výlety, kupuje hračky a športové potreby. To, že na výživnom nevznikol žiaden dlh, vyjadril otec aj v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu matky. Vo vzťahu k plneniu vyživovacej povinnosti je pritom potrebné rozlišovať obdobie, kedy maloletá A. bola v starostlivosti matky, resp. starej matky zo strany matky, a následne obdobie, v ktorom na základe neodkladného opatrenia okresného súdu bola maloletá A. zverená do osobnej starostlivosti otca. K zvereniu maloletej do osobnej starostlivosti otca došlo uznesením okresného súdu č.k. 4P/1/2023-158 zo dňa 23.02.2023, ktoré sa stalo vykonateľným dňa 23.02.2023. Ako už bolo krajským súdom konštatované, z dokazovania vykonaného pred okresným

súdom vyplýva, že počas obdobia, kedy maloletá Viktória nebola zverená do osobnej starostlivosti otca, si otec svoju vyživovaciu povinnosť riadne plnil a platil výživné v mesačnej výške 150 Eur. Zvýrazňuje v tomto smere krajský súd, že zo strany matky ani v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a ani v podanom odvolaní nebolo uvedené tvrdenie, že by za toto obdobie vznikol na strane otca na výživnom akýkoľvek dlh. Po tom, ako uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia nadobudlo vykonateľnosť, bola maloletá A. O. zverená do osobnej starostlivosti otca s tým, že zároveň týmto uznesením bola povinnosť prispievať na výživu maloletej A. uložená matke. Za toto obdobie teda otec nebol povinný platiť v prospech matky výživné na maloletú A.. K zmene tohto rozhodnutia o zverení do osobnej starostlivosti dôjde až právoplatnosťou rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola maloletá A. zverená do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na jej výživu sumou 150 Eur mesačne. V prípade rozhodnutia o zverení do osobnej starostlivosti sa nejedná o rozhodnutie, ktoré by bolo zo zákona predbežne vykonateľné a jeho predbežná vykonateľnosť nevyplýva ani z výrokovkej časti odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu. Krajský súd v tomto smere poukazuje na ust. § 44 CMP, v zmysle ktorého sú doručením vykonateľné len rozsudky o výživnom. Až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu, ktoré bolo napadnuté odvolaním, tak nedošlo k žiadnej zmene vo vzťahu k zvereniu maloletej A. do osobnej starostlivosti rodičov a zároveň nedošlo ani k zrušeniu vyššie uvedeného uznesenia okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia, keďže otec podaným odvolaním okrem iného napadol výrok VII. rozsudku okresného súdu o zrušení tohto uznesenia. Až do právoplatnosti rozhodnutia okresného súdu tak platí úprava neodkladného opatrenia o zverení maloletej A. do osobnej starostlivosti otca s povinnosťou matky prispievať na jej výživu stanovenou sumou.

28. Na základe uvedeného preto možno konštatovať, že rozhodnutie okresného súdu, ktorý uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej A. až počnúc dňom právoplatnosti svojho rozhodnutia, je vecne správne. Ak aj okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku výslovne neformuloval dôvody, pre ktoré vyživovaciu povinnosť priznal až od právoplatnosti rozhodnutia a nie od podania návrhu tak, ako to požadovala matka, tak sa podľa názoru odvolacieho súdu nejedná o také pochybenie okresného súdu, ktoré by malo za následok nesprávnosť jeho rozhodnutia. V zmysle úpravy ust. § 387 ods. 1 CSP je pritom pre potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom rozhodujúca skutočnosť, že rozhodnutie je vo výroku vecne správne. Vecne správnym rozhodnutím je rozhodnutie, ktoré vychádza zo správne zisteného skutkového stavu, so správnou aplikáciou a interpretáciou príslušnej hmotnoprávnej normy, pričom sa zároveň musí jednať o rozhodnutie vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. Vecná správnosť ako predpoklad pre potvrdenie rozhodnutia sa viaže výlučne k jeho výrokovkej časti a prípadné nedostatky odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie preto nebránia tomu, aby odvolací súd v konečnom dôsledku rozhodnutie práve na základe jeho vecnej správnosti potvrdil.

29. Na základe uvedených zhodnotení preto krajský súd pristúpil podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu ku všetkým odvolaniami matky a otca napadnutým výrokom tohto rozsudku.

30. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 52 CMP a rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania.

31. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
 - b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
 - c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.
- Podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.